

Opava 12.7.2011
čj. SRS 044603/2011

Oblastní odbor SRS
Jaselská 552/16
746 82, Opava

**Zpráva č. 14 oblastního odboru OPAVA
o výskytu škodlivých organismů a poruch
za období od 27.6–10.7.2011**

1. Počasí

Počátkem sledovaného období bylo polojasno až oblačno, teploty se pohybovaly ráno kolem 15 °C, odpoledne jen výjimečně slabě nad 20 °C. Dešťové srážky byly pravidelné, na přelomu měsíců června a července i značně vydatné. Od 30.6. do 4.7. na mnoha místech napršelo přes 100 mm srážek. K výraznému oteplení došlo od čtvrtku 7.7. a odpolední teploty se pravidelně dostávaly ke 30 °C. Přeháňky a bouřky byly lokální, na některých místech intenzivní.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Začala sklizeň ozimých ječmenů, ranných odrůd ozimé řepky a brambor. Dozrávají také ostatní obilniny. Z polních prací pokračuje fungicidní ochrana proti plísni bramboru (*Phytophthora infestans*) a na některých porostech také insekticidní ochrana proti larvám mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*). V zelenině stále probíhá likvidace plevelů kultivací. Vydatné srážky působily další poléhání obilnin, přerůstání porostů dříve skrytým zaplevelením svízelem přitulou (*Galium aparine*) v řepce nebo ovsem hluchým (*Avena fatua*) v jarním ječmeni, ale také ukončily dlouhotrvající suché a horké počasí v některých oblastech okresu Jeseník (Javornicko a Vidnavsko).

OBILNINY

Porosty jsou většinou vyrovnané, výskyty škodlivých organismů jsou spíše slabé, pouze lokálně střední nebo silné. Po přívalových srážkách je řada porostů ozimého ječmene značně polehlá, poněkud méně polehlé jsou pšenice a lokálně i některé jarní ječmeny. Na některých lokalitách došlo k mírnému nárůstu houbových chorob. Vzhledem k pokročilé vývojové fázi obilnin se chemická ochrana již nepředpokládá.

PŠENICE OZIMÁ (RF 77–92 BBCH)

Koncem vegetace byly na některých porostech zaznamenány střední výskyty houbových chorob, a to tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*) v okrese Olomouc (Papůvka, Příkazy), tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*) v okrese Šumperk (Lesnice), hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia persistens* subsp. *triticea*) v okresech Olomouc (Velký Týnec, Vojnice), Prostějov (Němčice nad Hanou) a Přerov (Výkleky), padlí pšenice (*Blumeria graminis*) na listech v okresech Olomouc (Senice na Hané) a Přerov (Penčice) a růžovění klasů pšenice (*Fusarium* s. l. spp.) v okrese Karviná (Starý Bohumín).

Po srážkách a koncem vegetace výskyty **mšic (Aphididae)** v klasech výrazně slábnou, lokálně střední výskyty byly ještě zaznamenány v okresech Jeseník (Javorník – Ves), Olomouc (Unčovice) a Šumperk (Bludov).

JEČMEN JARNÍ (RF 75–92 BBCH)

Porosty jsou většinou vývojově i vzrůstově vyrovnané. Z houbových chorob jsou zaznamenány střední výskyty **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (Pyrenophora teres)** v okrese Olomouc (Papůvka), **padlí ječmene (Blumeria graminis)** rovněž v okrese Olomouc (Nový Dvůr) a **spály ječmene (Rhynchosporium secalis)** v okresech Jeseník (Javorník – Ves) a Olomouc (Vojnice).

Střední výskyt **mšic (Aphididae)** v klasech a na listech jarního ječmene je hlášený z okresu Jeseník (Javorník – Ves).

KUKUŘICE (RF 17–61 BBCH)

První ojedinělý výskyt samce **bázlivce kukuřičného (Diabrotica virgifera)** byl zaznamenán ve feromonovém lapáku v okrese Olomouc (Holice).

Pozorování ve feromonových lapácích se provádí 1krát týdně od 20.6. do konce října.

Jako chemická ochrana se používají insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy aplikované při setí nebo líhnutí larev při průměrné hodnotě 35 a více samců na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. V oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice se ošetření proti dospělcům provede dva až tři týdny po zjištění prvního samce ve feromonovém lapáku při výskytu 35 a více samců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 79–89 BBCH)

Střední výskyt **fomového černání stonku řepky (Leptosphaeria maculans)** byl zaznamenán v okrese Jeseník (Javorník - Ves), tamtéž byl zjištěn ojedinělý střední výskyt **cylindrosporiózy řepky (Pyrenopeziza brassicae)**. Rovněž střední výskyt **hlízenky obecné (Sclerotinia sclerotiorum)** zjistili v okrese Karviná. Na šešulích se po intenzivních srážkách vyskytuje **čern řepky (Alternaria brassicae)**, na mnohých lokalitách i silně (Nový Bohumín v okrese Karviná).

MÁK (RF 75–87 BBCH)

Až střední výskyty **helmintosporiové nekrózy máku (Pleospora clavescens)** jsou hlášeny z okresů Jeseník (Skorošice), Karviná (Petrovice u Karviné) a Olomouc (Vojnice).

Lokálně střední výskyt **mšice makové (Aphis fabae)** byl zaznamenán v okrese Jeseník (Skorošice). Další střední výskyty larev **krytonosce makovicového (Neoglocianus maculaalba)** zjistili v okrese Olomouc (Bystročice), na Prostějovsku jsou napadeny všechny porosty na okrajích pozemků.

Imaga krytonosce makovicového se pozorují v období kvetení, kdy je asi 10 % květů odkvetlých (fáze 52-54 BBCH). Na 5 náhodných místech se kontroluje vždy 10 květů v řádku.

Ošetří se porosty, kde je v průměru 5 a více imag na 1 květ. V současné době je ošetření již neúčinné!

OKOPANINY

BRAMBOR (RF 49–99 BBCH)

Ve zbývajících okresech (Nový Jičín, Olomouc, Opava) jsou zjišťovány první výskyty **plísně bramboru (Phytophthora infestans)**. Výskyty jsou lokálně střední až silné zejména u drobných pěstitelů v okresech Frýdek – Místek (Ropice), Jeseník (Javorník – Ves), Olomouc (Nový Dvůr) a Přerov (Osek nad Bečvou, Penčice).

Proti plísní bramboru se doporučuje ošetření ve zkráceném intervalu, v okolí meteorologických stanic Lučina, Opava – Otice a Světlá Hora v běžně doporučovaných intervalech.

Výskyty larev **mandelinky bramborové (Leptinotarsa decemlineata)** jsou lokálně střední v okresech Olomouc (Senice na Hané) a Přerov (Osek nad Bečvou, Penčice). V okrese Jeseník (Javorník – Ves) bylo 11.7. zjištěno líhnutí letních brouků.

V období hromadného kladení vajíček se sleduje množství brouků v porostu a za 2-4 týdny (tedy celkem 3krát) množství ohnisek larev. Porost je nutno projít nejméně 4krát na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Ošetření se provede v době maxima líhnutí larev. Při normálním průběhu počasí to bývá obvykle v době, kdy první vylíhlé larvy dosáhnou 3. instaru. Ošetří se porosty, kde bylo zjištěno 100 a více brouků na 1 ha nebo 140 a více ohnisek larev, přičemž za jedno ohnisko se považuje skupina 35 a více larev.

ŘEPA (RF 38–45 BBCH)

První výskyt skvrnatičky řepné (*Cercospora beticola*) byl zjištěn v okrese Opava (Oldřišov) 10.7.

CHMEL (RF 61–69 BBA)

Chmel kvete a tvoří hlávky. Probíhá ošetřování proti mšici chmelové (*Phorodon humuli*) a ošetřování okrajových řad chmelnic proti svilušce chmelové (*Tetranychus urticae*).

Střední výskyt plísně chmele (*Pseudoperonospora humuli*) byl zjištěn v okrese Olomouc (Velká Bystřice).

Výskyty svilušky chmelové (*Tetranychus urticae*) na okrajích chmelnic jsou slabé až lokálně střední (Lipník nad Bečvou, Želatovice v okrese Prostějov). Další střední výskyty larev mšice chmelové (*Phorodon humuli*) na listech byly zaznamenány v okresech Olomouc (Senice na Hané) i Přerov (Nelešovice).

OVOCNÉ DŘEVINY

Převládají slabé výskyty škodlivých organismů, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 74–77 BBCH)

Střední výskyt padlí jableň (*Podosphaera leucotricha*) na náchylných odrůdách (zejména Idaret) trvá v okrese Prostějov (Dětkovice), v okrese Jeseník (Javorník – Město) je lokálně až silný.

Ošetření se signalizuje v období sekundárního šíření choroby ve fázi 55 BBCH (zelené poupě) a opakuje se podle potřeby (infekční tlak, intenzita růstu, použitý přípravek) přibližně do fáze 76 BBCH (plody velikosti vlašského ořechu).

Až střední výskyt strupovitosti jableň (*Venturia inaequalis*) zaznamenali v okrese Jeseník (Javorník - Město).

Preventivně se ošetřuje průběžně po celé období primární infekce, to znamená od vyrašení do června v intervalu 5-14 dnů podle průběhu počasí. Pro infekci je rozhodující vztah délky ovlhčení listů (srážky, rosa) a teploty. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu. Při kurativní ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření se používají kombinované nebo kurativně působící fungicidy, důsledně je třeba dodržovat dobu kurativní účinnosti přípravků. Další ošetření se provede šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

Střední výskyt svilušek (*Panonychus ulmi*, *Tetranychus telarius*, *Bryobia rubrioculus*) byl zjištěn v okrese Karviná (Nový Bohumín).

Až střední výskyt vlnatky krvavé (*Eriosoma lanigerum*) je zaznamenán v okrese Prostějov (Dětkovice).

Další střední výskyt mšic (*Aphididae*) byl zaznamenán v okrese Olomouc (Olomouc). Kontroluje se 100 letorostů (na 5 místech 20 letorostů z 1 stromu) na konci kvetení, fáze 67 BBCH.

Ošetření se provede při napadení 2 a více % letorostů koloniemi mšic, u mšice jableňové (*Aphis pomi*) 10 a více %.

Přílety samců obaleče jablečného (*Cydia pomonella*) do feromonových lapáků většinou slábnou, ojedinělý střední výskyt byl ještě zaznamenán v okrese Olomouc (Vilémov).

Přílet samců se sleduje dvakrát týdně od 1.5. do 15.9.

Ošetření se provede vždy přibližně za týden po vyvrcholení letové vlny, pokud trvají vhodné podmínky pro kladení vajíček, tedy pokud večerní teploty ve 21 hodin středoevropského času dosahují alespoň 17 °C.

Až střední výskyt min **podkopníčka spirálového (*Leucoptera malifoliella*)** je hlášený z okresu Prostějov (Dětkovice).

Peckoviny

SLIVONĚ (RF 74–76 BBCH)

Přílety samců 1. generace **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** do feromonových lapáků postupně končí, v současné době jsou zaznamenávány pouze slabé nebo nulové výskyty.

Přílet samců se sleduje dvakrát týdně od 1.5. do 15.9.

Ochrana proti současné, tj. první generaci, která působí propad plodů, není obvykle účelná. Pouze v letech s nízkou násadou plodů a velmi vysokou populační hustotou obaleče švestkového je vhodné ji provést, a to po zjištění první výrazné letové vlny. Ošetření se signalizuje v období letu imag letní generace, a to v první třetině letové křivky této generace. Ochranný zásah je vhodné směřovat proti právě se líhnoucím housenkám, tj. asi týden po vrcholu letové vlny. U raných a poloraných odrůd většinou stačí jedno ošetření. U pozdních odrůd, pokud nadále trvají vysoké přílety samců do feromonových lapáků, se provede druhé ošetření, a to přibližně 10 dnů po prvním.

ZELENINA

RAJČE JEDLÉ

První výskyty **plísňě bramboru (*Phytophthora infestans*)** na listech rajčete byly zjištěny v okresech Olomouc (Náměšť na Hané, 26.6.) a Přerov (Penčice, 8.7).

CIBULE

Střední až silný výskyt **plísňě cibule (*Peronospora destructor*)** zaznamenali v okrese Přerov (Luková).

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek